

Kepa Aulestia

Polítics d'emergència

El nomenament de Matteo Renzi i de Manuel Valls com a primers ministres d'Itàlia i França respectivament ha situat al primer pla de la política europea dues figures que semblen respondre a l'arquetip del dirigent ambiciós, decidit i amb una visió pròpia de la política nacional. La seva popularitat sembla fora de dubte, encara que curiosament tots dos han accedit a la direcció de govern sense passar per les urnes com a caps de cartell de les formacions que els sostenen. Giorgio Napolitano va encomanar la formació de l'Executiu italià al primer després que va fer tot el possible perquè el Partit Democràtic es desempallegués d'Enrico Letta. François Hollande ha dipositat en el segon les esperances que sigui el reactiu precís per evitar una desfeta socialista. Hi ha una característica que els iguala, també la pertinença a partits més horitzontals que verticals en els seus processos de decisió. Comparteixen també un risc, que la seva llum s'apagui aviat per efecte de la seva impulsivitat.

Es tracta d'un model atractiu fins i tot estèticament: polítics joves, raonablement experimentats i que aparenten tenir les idees clares, o suggereixen que estan disposats a modular-les sempre que les circumstàncies ho demanin. La seva arribada a primers ministres sembla representar el triomf que perseguïen des de molt joves, probablement sense que s'haguessin aturat a pensar en les dificultats a què s'enfronten ara, i en els problemes que suposa tenir èxit polític després de la recessió però encara en la crisi. Però, més enllà dels aspectes subjectius d'un polític així, importa la interacció que genera amb la societat o, per ser més precisos, amb l'opinió pública, i en quina mesura aquest espécimen de polític encarna una manera diferent de fer la democràcia representativa.

Els partits polítics són maquinàries prestes per accedir al poder institucio-

nal i apuntalar-lo, recipients ideològics més o menys duradors, però no estan dissenyats per idear polítiques públiques ni per elaborar programes que vagin més enllà d'un catàleg de referències ineludible per mantenir la cohesió interna amb algunes gestos d'oportunitat adreçats al públic propi.

Però, sent això així, no sembla que el diagnòstic i les solucions als problemes de les societats actuals puguin trobar

MESEGUER

més claredat i solvència en l'atreviment d'un aspirant a president de govern per aquí o per allà. A la porció de civilització que representem els europeus ens correspon la tasca de reduir les incerteses al mínim inevitable, tasca que difícilment podrà complir una persona de mitjana edat, per molt que mantingui la cara de murri de la seva adolescència.

Tot el que mereix la denominació d'estratègia requereix el control del poder, fins i tot tenint en compte que al

món actual tots els poders són relatius i limitats. Molt sovint es confon l'estratègia amb el simple instint de conservació i subsistència en política, amb la successió de passos atropellats en què cadascun mira de justificar el que s'ha fet anteriorment. Amb la irrupció de figures com Renzi o Valls fa la sensació que ells mateixos encarnen una estratègia si es vol paradoxal, amb l'atractiu que les paradoxes contenen per a una opinió pública àvida de novetats. Però es podria tractar d'un simple miratge. Precisament perquè el poder que poden exercir és limitat i relatiu, Renzi des del febrer i Valls pràcticament amb el seu nomenament estan evidenciant que no les tenen totes, que no només s'han de sotmetre als imponderables de l'economia global i del dictat europeu, sinó que estan obligats a atenuar el seu ímpetu davant el joc d'interessos i aspiracions que es presenta als seus respectius partits.

El model del dirigent que s'arrisca a fer un pas endavant representa una simulació, quan no una farsa. Perquè hi ha un vessant definitivament crític en tot això dels polítics emergents, i és que al final només ells es fan responsables dels seus actes, i ni això. El mecanisme de contrapesos i controls que constitueix la democràcia representativa funciona en el pla de la divisió de poders, fins i tot coneixent les imperfeccions, solapaments, inhibicions i corrupteles que afecten el sistema. Amb tot, el que està més en dubte és això de la responsabilitat política. El poder partidari s'arrecera darrere de la inexistència d'un protocol precís per donar compte dels seus excessos i dels seus defectes.

No cal dir res d'aquelles situacions en les quals un polític amb nom i cognoms actua com si carregués la direcció del país, mentre els seus coreligionaris fan apostes sobre la seva sort.●

Pilar Rahola

Primer pas

Malgrat que les expectatives estan frustrades d'inici, perquè sabem com acabarà el dia, el dia en qüestió és d'una gran transcendència. Ho avala el soroll eixordador dels micròfons, les declaracions en bloc dels partits, la solemnitat amb què el Parlament envia els seus representants i fins i tot ho avala l'entrevista a corre-cuita del president del Constitucional, per assegurar que no havien dit el que havien dit, no fos cas que s'hagués entès el que es va entendre però que ara no volen que s'entengui. És a dir, tots sabem que avui diran no a les aspiracions catalanes, però també sabem que no és el final de res, sinó l'inici de tot. I això ho sabem aquí i... allà.

Avui, doncs, el Congrés viurà un moment que pot ser fugaç i, tanmateix, ha nascut per canviar la història. Com deia Jordi Barbeta en el seu comentari a RAC1, avui es tanca la transició política, no endebades s'han dinamitat les complicitats territorials que hi donaven sentit. I res del que passi després no serà igual, perquè tot ha canviat definitivament.

En primer lloc, constatar la tristesa de l'acte. Avui, una de les democràcies més antigues del món necessitarà demanar permís per poder exercir la

Un parlament segrestarà la voluntat d'un altre parlament i el xoc de legitimitats quedarà servit

democràcia, i un Estat l'hi negarà en nom de la democràcia.

En una maniobra, doncs, de pervers simbolisme, un parlament segrestarà la voluntat d'un altre parlament, i el xoc de legitimitats democràtiques quedarà servit. A través de Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera, una nació amb mil anys d'història tornarà a ser menystinguda per l'Estat que no la reconeix. Sens dubte es parlarà àmpliament de democràcia, i les veus del no abusaran del terme, necessitats de molta justificació retòrica per camuflar el que és obvi: que en nom de les lleis es neguen les urnes. I això passarà amb una comparativa política que és sagnant: a Escòcia, amb només un 51% del Parlament a favor de la consulta, la Gran Bretanya hi ha donat permís; a Espanya, amb més d'un 70% del Parlament a favor, la resposta és el menysteniment. Tot i això, i com expressen les veus espanyoles més assenyades, aquest no del Congrés ni resoldrà res ni aturarà res. Primer, perquè, com deia Gabilondo -i també un interessant article a Bloomberg-, no es frena la voluntat majoritària d'un poble a cop de llei i pressió política. I si alguna cosa queda clara amb la presència de tres representants catalans de l'acord de la consulta és que aquest procés està fortament imbricat en la societat catalana. Ni és un caprici polític, ni és una frivolidat.

Avui, doncs, res no acaba i tot comença, perquè els camins de la consulta són tan diversos com sòlids. I, encara que tots estem ficats en un embolic considerable, el que té la pitjor carta és el que diu no a la democràcia. Potser no ho saben a les coves de la FAES, o als despatxos dansarins del vell socialisme, però no és Catalunya qui perd amb aquest no. És Espanya. Temps al temps.●

Lluís Foix

La tasca gegantina de Prat

Després de llegir les valoracions de la Mancomunitat un segle després de la seva fundació, l'obra de Prat de la Riba s'aixeca com un dels edificis polítics, culturals i socials més gegantins que es van iniciar aquell 1914, quan Europa es preparava per a una carnisseria humana sense precedents. Veient l'interessant documental de diumenge a la nit a TV3, amb la participació de polítics, historiadors i acadèmics catalans de primer nivell, vaig arribar a unes conclusions simples sobre què va significar per al país aquella idea que es concretava en l'aprofitament dels pocs instruments que estaven a l'abast perquè naixés una cosa nova i profitosa en aquella societat que volia pujar de pressa al carro del progrés.

Aquells personatges encapçalats per Prat de la Riba treballaven molt, innova-

ven, incorporaven els millors en la tasca comuna i disposaven de molt pocs mitjans. Mai amb tan poc no es va fer tant. No es venien edificis com passa ara sinó que es construïen escoles, biblioteques; es pensava com millorar la sanitat, i es donava la importància deguda a la professionalització de l'agricultura.

Tot això des de la catalanitat i el catalanisme. Prat va morir als 47 anys i només va presidir la Mancomunitat un trienni. Escrivia i pronunciava discursos. Però, sobretot, era un treballador infatigable. Al seu *homenot*, *El senyor Prat de la Riba*, Josep Pla diu d'ell que, "en comptes de governar contra alguna cosa, va governar per a tothom i pels interessos generals".

Ara que tant s'invoca el *nation building*, Prat va ser un bon constructor de país escoltant tothom, fos quina fos la posició so-

cial, intel·lectual o política del seu interlocutor. Afegeix Pla que els seus grans col·laboradors polítics van ser els diputats que no eren del seu partit i cita en el camp de la cultura Josep Pijoan, Pompeu Fabra, Ramon Turró, Pere Coromines, Rafael Campalans... Va contactar amb la Institución Libre de Enseñanza de Francisco Giner a través de Pijoan i Joan Maragall. Solia dir Prat que amb un "segell i un llibre d'actes imposaria el seu ideal". En només tres anys va posar en marxa un projecte que encara perdura.

Sense retòrica i sense recórrer a la voluntat com a element troncal del país que volia construir. Era partidari de la feina ben feta i no es deixava portar per fantasies romàntiques ni per improvisacions. El dret i la mentalitat jurídica el van acompanyar fins al final. Era un home honest.●